

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Děčíně rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Vrchou v právní věci žalobce **Správy městských domů a bytů**, se sídlem Teplická 31/45, 405 22 Děčín IV, IČ 47 27 47 78, proti žalovanému [redacted], [redacted] t.č. neznámého pobytu, [redacted], o 2.201,- Kč s přísl.,

t a k t o :

I. Žaloba, již se žalobce na žalovaném domáhá zaplacení 2.201,- Kč s poplatkem z prodlení ve výši 2,5 promile z částky 2.201,- Kč za každý den prodlení, nejméně však 25,- Kč za každý i započatý měsíc od 20.2. 2000 do zaplacení, **se zamítá.**

II. Žalovanému se vůči žalobci náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou ze dne 29.6. 2000 domáhal na žalovaném zaplacení částky 2.201,- Kč s přísl. z titulu dluhu na nájemném.

Ze zřizovací listiny ze dne 26.3. 1996 soud zjistil, že Město Děčín zřídilo Správu městských domů a bytů, příspěvkovou organizaci, se sídlem, jak uvedeno v záhlaví tohoto rozhodnutí.

Ze Statutu Správy městských domů a bytů ze dne 1.4. 1996, resp. z Dodatku č. 1 bylo soudem zjištěno, že příspěvková organizace (žalobce) je oprávněna vystupovat jménem zřizovatele (tj. Města Děčín) před soudy mj. ve věcech "vymáhání částek z nájemních vztahů".

Soudu je dále z rozhodovací činnosti známo, že ve věci sp. zn. 19 C 130/99 žalobce v obdobné právní věci uvedl, že na příspěvkovou organizaci - Správu městských domů a bytů se sídlem v Děčíně Město Děčín - coby zřizovatel - nepředvedlo žádný majetek, přičemž

žalobci k tomuto majetku nesvědčí ani právo hospodaření.

Žaloba je zjevně neopodstatněná.

Již ve věci sp. zn. 19 C 130/99 soud uvedl, že jestliže Správě městských domů a bytů se sídlem v Děčíně nesvědčí k předmětnému nemovitému majetku žádný hmotněprávní titul, není v takovém případě dána jeho hmotněprávní aktivní legitimace a nelze jinak než žalobu zamítnout.

Podle § 1 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, ústřední orgány, okresní úřady a obce ("zřizovatel") zřizují k plnění svých úkolů v oboru působnosti rozpočtové a příspěvkové organizace. Podle druhého odstavce cit. par. zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: a) označení zřizovatele, b) název, sídlo organizace a její identifikační číslo; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných organizací, c) vymezení základního účelu a tomu odpovídajícího předmětu, d) označení statutárních orgánů, e) **vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření**, f) vymezení doby, na kterou je organizace zřizována.

Ze statutových listin však nevyplývá, že by žalobci svědčil k určitému obecnímu majetku nějaký hmotněprávní titul (oprávnění hospodařit s vymezeným majetkem), což ostatně ve věci sp. zn. 19 C 130/99 potvrdil i sám žalobce.

Jestliže za shora uvedeného právního stavu žalobce podáním žaloby zaktivizoval soudní řízení a jestliže ani nereflektoval na poučení soudu dle § 92 odst. 2 o.s.ř. stran v úvahu přicházející záměny účastníka na straně žalobce (podle názoru soudu by bylo lze v naznačené situaci odstranit zjevný nedostatek aktivní hmotněprávní legitimace cestou záměny, pokud by Správa městských domů a bytů se sídlem v Děčíně z řízení vystoupila a na její místo - za podmínky souhlasu účastníků - vstoupilo Město Děčín), soudu nezbylo, než žalobu zamítnout. Přitom návrh žalobce na odročení jednání " z důvodu nevyřešeného statutového titulu" nemohl být zohledněn, jelikož za dané situace - bez příp. postupu dle § 92 odst. 2 o.s.ř. - by nedostatek aktivní hmotněprávní legitimace žalobce nemohl být odstraněn.

Jelikož žalobce ve skutkově a právně obdobném případě - v rámci opravného prostředku - poukázal mj. na usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3.8. 2000, č.j. 12 Co 432/99-28, považuje soud - nad rozsah výše uvedeného - za nezbytné uvést následující.

Žalobce ve svých opravných prostředcích proti zamítavým rozhodnutím v obdobných případech sice uvádí, že zřizovatel žalobce - Město Děčín - nevypracoval přílohu organizačního řádu, z něhož by vyplýval rozsah svěřeného majetku, že však prý vymezení tohoto majetku svěřeného k hospodaření, vyplývá jak z článku IV zřizovací listiny, tak i z bodu 1 článku II statut žalobce, podle něhož "příspěvková organizace zajišťuje a provádí správu a údržbu nemovitostí, které jsou ve vlastnictví zřizovatele". Podle žalobce je pak rozsah práva hospodaření s takto svěřeným majetkem vymezen v článku III statutu žalobce. V návaznosti na takto vyslovený právní názor žalobce ve svém odvolání proti rozsudku ve věci vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 19 C 47/2000 poukázal na shora cit. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, v němž se měl odvolací soud zabývat významem nedostatku písemného seznamu majetku, svěřeného žalobci. V tomto řízení prý bylo zjištěno, že "majetek, který Správa městských domů a bytů spravuje, je uložen od počátku existence

Správy městských domů a bytů v počítačové databázi a písemný seznam se nevyhotovuje z důvodu každodenních změn, vyvolaných prodejem majetku zřizovatele, Krajský soud pak došel k závěru, že nedostatek písemného seznamu majetku, svěřeného Správě městských domů a bytů, nemá za následek nedostatek aktivní legitimace".

Soud si zajistil zmíněné rozhodnutí odvolacího soudu a zjistil z něj, že v řízení žalobce Města Děčín "zast. Správou městských domů a bytů" proti žalovaným J.P. a A.P., o přivolení k výpovědi nájmu bytu, odvolací soud mj. vyslovil právní názor, že "se neztotožňuje s právním názorem soudu prvního stupně o nedostatku aktivní věcné legitimace navrhovatele v řízení, a to z hlediska oprávněnosti podání návrhu na přivolení k výpovědi Správou městských domů a bytů města Děčína jménem Města Děčína. Je toho názoru, že SMDB je vybavena takovým právním postavením, že je oprávněna zastupovat Město Děčín v daném sporu. Podstatné je to, že shora citovaným "dodatkem č. 1" jí bylo dáno pověření vystupovat jménem zřizovatele ve "všech věcech, týkajících se správy majetku zřizovatele, zejména o přivolení k výpovědi z nájmu bytu...". Pokud jde o skutečnost, že "Dodatek č. 1" i "Statut" byly schváleny městskou radou, toto je podle názoru odvolacího soudu v souladu se zákonem o obcích. Vydání "Statutu" i "Dodatku č. 1" jako organizačního řádu zřízené příspěvkové organizace nemá charakter úkonu, který by byl vyhrazen obecnímu zastupitelstvu (srov. § 36 zákona o obcích) a nejedná se ani o majetkoprávní úkon obce (srov. § 36a zák. o obcích). Jedná se o záležitost správy vůči právníckým osobám, které byly zřízeny (nebo založeny) podle zvláštních předpisů (srov. § 45 písm. / zák. o obcích), ke které je oprávněna obecní (městská) rada jako výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti obce. Pokud pak není ve zřizovací listině vymezen majetek, k němuž má SMDB jako zřízená příspěvková organizace právo hospodaření, lze souhlasit s okresním soudem, že "příloha č. 1 organizačního řádu" nebyla vydána. Ovšem ze "Statutu" je "nepochybné", že SMDB zajišťuje a provádí správu a údržbu nemovitostí, které jsou ve vlastnictví zřizovatele. V posuzované věci není pochyb o tom, že nemovitost, ve které se vypovídáný byt nachází, je ve vlastnictví Města".

Právní názory odvolacího soudu (vyslovené v jiné právní věci) však pro tuto posuzovanou věc nelze převzít, a to minimálně z těchto důvodů.

Předně v uvedené právní věci šlo o případ, kdy žalobcem bylo "Město Děčín, zast. Správou městských domů a bytů, příspěvkovou organizací, se sídlem v Děčíně IV, Teplická 31/45", tedy nikoli samotná příspěvková organizace, jak je tomu v této věci. Navíc je třeba zdůraznit, že v občanském soudním řízení, vyjma případů uvedených v § 26 odst. 1, 2 o.s.ř. - právnícká osoba nemůže zastupovat účastníka řízení. Jde o kogentní požadavek, jehož nesplnění by mělo vést soud k postupu, kdy poučí účastníka, aby ve stanovené soudcovské lhůtě odstranil tuto vadu stran zástupčího titulu, a to buď tak, že účastníka bude zastupovat na základě plné moci fyzická osoba, in eventum žalobce se ztotožní s podanou žalobou; v opačném případě by soud měl řízení pro neodstranění vytčené vady zastavit (§ 104 odst. 2 o.s.ř.).

V odborné literatuře převažuje právní názor, a tento sdílí i podepsaný soud, že platná právní úprava vůbec neřeší, jaký je vztah příspěvkových organizací vůči obcím z hlediska majetku, s nímž tyto organizace hospodaří. V tomto směru odborná literatura tenduje k závěru, že je nutno primárně vycházet ze zásady, že příspěvková organizace hospodaří s majetkem, který je ve vlastnictví obce, která ji zřídila. Týká se to nejen věcí, které byly takové organizaci svěřeny při jejím zřízení, ale také věcí, které příspěvková organizace nabyla během své existence a činnosti. Nejde však o právo hospodaření, jak je upravují

předpisy o hospodaření s národním majetkem. Rozsah práv příspěvkové organizace zřízené obcí k věcem ve vlastnictví obcí a organizaci svěřeným k plnění jejich úkolů není vymezen právním předpisem. Je věcí rozhodnutí obce, resp. obecního zastupitelstva jako orgánu oprávněného organizaci zřídít. Není však vyloučeno, aby se tak stalo zvláštním samostatným rozhodnutím obecního zastupitelstva, a to i obecně pro všechny rozpočtové nebo příspěvkové organizace obcí (srv. Kol. autorů: Obec, postavení, správa, činnost, ISV - nakladatelství, Praha, 1996, s. 109). Také další autoři dospívají k závěru, že v případě obecních příspěvkových organizací není obsahem majetkových práv to, čemu se dosud - jde-li o vztah státní organizace k majetku ve vlastnictví státu - říká "právo hospodaření" ve smyslu vyhl. č. 119/1988 Sb. Obec tak musí sama zvážit, která svá majetková práva převede do působnosti své obecní organizace. Nesmí se přitom zbavit těch odpovědností, které nese obecní zastupitelstvo ve své vyhrazené působnosti (např. zřízení zástavního práva k nemovitostem). Takto založené organizace mají povahu právnických osob, vystupují v právních vztazích svým jménem a odpovídají za učiněné úkony. Je nutno vycházet ze zásady, že hospodaří s majetkem, který je ve vlastnictví obce, která ji zřídila. Vymezení (rámec) tohoto vztahu (obec- organizace) je pouze ve zřizovací listině, kterou by mělo schválit obecní zastupitelstvo (srv. Melion, M.: Finance obcí, vydala Ekonomická a informační agentura Hradec Králové, 1994, dále též Soustružník, P.: Výklad k zákonu o obcích, Poradce, 1998, číslo 12-13).

Soud je toho názoru, že o rozsahu vymezení majetku, s nímž může obecní příspěvková organizace hospodařit, může rozhodovat pouze zřizovatel, resp. obecní zastupitelstvo obce, nikoliv obecní rada, jelikož esenciální náležitostí pro zřízení obecní příspěvkové organizace je vymezení majetku, což náleží do pravomoci obecního zastupitelstva. K tomuto závěru lze podpůrně dojít také užitím logického interpretačního pravidla *per argumentum ad absurdum*. S využitím tohoto interpretačního výkladu lze totiž dojít k absurdnímu závěru, že jestliže (dnes již zákonem č. 218/2000 Sb. derogovaný) zákon č. 576/1990 Sb. stanoví, že o vymezení majetku rozhoduje zřizovatel [obec (tj. obecní zastupitelstvo)], pak nebyl-li majetek vymezen, může tak učinit již obecní rada, protože nejde o právní úkon; příp. redukcí či naopak rozšíření takového majetku, s nímž obecní příspěvková organizace hospodaří, může rovněž učinit obecní rada. Do důsledku dovedeno, tak by zřizovatel nemusel vůbec vymezit majetek obecní příspěvkové organizaci, přičemž o jeho vymezení by po zřízení takové příspěvkové organizace rozhodovala obecní (městská) rada. Posledně uvedené závěry jsou podle názoru soudu zcela absurdní, což pak potvrzuje, že takový výklad zmíněného pravidla chování je nesprávný.

Je třeba také zohlednit smysl a účel vzniku obecních příspěvkových organizací. Ty jsou zřizovány proto, aby do jisté míry odbřeměnily obce od správy obecního majetku a s využitím odborného personálu a technického zařízení plnily pro obce různé úkoly, převážně na úseku správy bytového fondu, odpadového hospodářství atp. Postrádalo by smysl, aby příspěvková organizace musela vždy "v zastoupení" zřizovatele činit ty které právní úkony, přičemž v daném případě - jde-li o požadavek "zastupování" v soudním řízení - je takový úkon *de lege lata* nesplnitelný, jelikož odporuje občanskému soudnímu řádu. V tomto směru lze jako jistý informační analogon - ve vztahu obce - obecní příspěvkové organizace - použít právní názor, dle kterého stát může právo hospodaření převést na jiné subjekty (rozpočtové, příspěvkové organizace), které vlastním jménem vykonávají správu a hospodaření s majetkem nikoliv vlastním, ale státním. Jestliže při výkonu práva hospodaření vstupují subjekty, které jsou zadány právem hospodaření se státním majetkem, do vztahů občanskoprávních, činí tak rovněž vlastním jménem (srv. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15.12. 1997, sp. zn. 39 Co 366/97, In Bulletin advokacie, dvojčíslo 6-7/1999, s. 909; v daném případě se jednalo

o spor o vyklizení nemovitosti, k níž měla přísl. právnická osoba právo hospodaření). Z posledně vyloženého právního názoru lze proto ve vztahu k obecním příspěvkovým organizacím zobecnit, že k tomu, aby obecní příspěvkové organizace svědčila aktivní věcná legitimace (jde-li o spor, týkající se obecního majetku), je nezbytné, aby k takovému majetku měla tato příspěvková organizace právo (hmotněprávní titul) hospodařit; nejedná se však o právo hospodaření jako u státní rozpočtových či příspěvkových organizací, nýbrž o sui generis vymezení práv a povinností při správě blíže vymezeného obecního majetku, i když co do svého obsahu se takto ad hoc vymezený majetek blíží dílem k institutu práva hospodaření. Jinak řečeno, v souvislosti se zřízením obecní příspěvkové organizace zřizovatel [obec, město na základě materiálně vyjádřeného právního úkonu spočívajícího v rozhodnutí obecního (městského) zastupitelstva a formálně (navenek) vyjádřeného starostou obce (města)] příslušným delimitačním protokolem, který tvoří součást statutové listiny, svěří do správy takové organizace příslušný majetek, za současného vymezení rozsahu práv a povinností k tomuto majetku. V takovém případě pak obecní příspěvkové organizaci přísluší k přesně vymezenému obecnímu majetku právo hospodařit. V důsledku tohoto hmotněprávního titulu obecní příspěvková organizace vykonává se svěřeným majetkem obce všechna práva s tím spojená a na straně druhé je povinna dodržovat tomu korespondující povinnosti. Hmotněprávní titul obecní příspěvkové organizace ke svěřenému majetku však končí tam, kde by již byla dotčena vlastnická sféra majetku jinak stále vlastnicky náležejícího zřizovateli (obci, městu). Jsou-li proto splněny statutové limity, pak z titulu práva hospodařit s obecním majetkem pouze takové obecní příspěvkové organizaci přísluší aktivní legitimace při aktivizaci soudního řízení kupř. stran vymáhání dluhu na nájemném či přivolení k výpovědi nájmu bytu nebo ve sporu o vyklizení bytu (nemovitosti).

Pokud jde o inkriminovaný čl. III. Statutu žalobce, v němž je uvedeno, že: "Zřizovatel souhlasí, aby příspěvkové organizaci byl svěřen majetek uvedený v příloze č. 1, která je nedílnou součástí statutu do správy s obvyklým právem hospodaření a za tím účelem bezplatně využívala nebytové prostory a pozemky", pak z tohoto ujednání nelze ani implicitně dovozovat (a v tomto směru doplňovat něco, co vůbec nebylo upraveno), že žalobci coby městské příspěvkové organizaci svědčí nějaký hmotněprávní titul, z něhož by bylo lze odvodit jeho aktivní věcnou legitimaci. V tomto směru je možno poukázat na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4.6. 1998 sp. zn. 11 Co 168/98, který se rovněž zabýval postavením žalobce z hlediska jeho aktivní legitimace, přičemž k věci judikoval, že nevyplývá-li ze zřizovací listiny ani statutu (organizačního řádu) oprávnění či jiné zmocnění příspěvkové organizace, která byla zřízena obcí, podávat jménem vlastníka bytových objektů (obce) návrhy na soudní přivolení k výpovědi nájmu bytu, pak soudy nezbývá, než takový návrh pro nedostatek aktivní legitimace jako nedůvodný zamítnout.

Nutno také zdůraznit, že na správě zdejšího městského bytového fondu v podstatě párticipují dva subjekty. Jednak - a podle názoru soudu bez příslušného hmotněprávního titulu - (fakticky) žalobce a jednak Oblastní stavební bytové družstvo se sídlem v Děčíně, které tak činí na podkladě mandátní smlouvy. Pokud tedy žalobce není schopen prokázat, že mu byla svěřena ke správě ta či ona masa obecního nemovitého majetku, pak lze jen spekulovat o tom, co vlastně žalobce spravuje (sc. jaký nemovitý majetek); že by se mělo jednat o městský majetek, který (a contr.) Oblastní stavební bytové družstvo v Děčíně z titulu mandátní smlouvy nespravuje je podle názoru soudu naprosto nedostačující. Navíc názor žalobce, který razil v opravném prostředku v jiné právní věci, totiž že "seznam" majetku, k němuž má žalobce právo hospodařit "je uložen v počítačové databázi" lze jen stěží z právního hlediska přijmout a není snad třeba jej (pro zjevné nepochopení celé materie) blíže

výkladem vytěšňovat, když v tomto postačí odkázat na shora cit. literaturu, zejména na publ. kol. autorů z katedry správního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Žalobce ve sporu podlehl, žalovanému žádné náklady nevznikly, bylo tudíž rozhodnuto dle § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, jak vyplývá z nákladové znělky tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím zdejšího soudu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem.

V Děčíně dne 8. listopadu 2000

Za správnost vyhotovení:
Markéta Vyskočilová

JUDr. Pavel Vrcha, v.r.
samosoudce